

Εκταση **1.548** τ. χλμ. Κάτοικοι **128.950** (2011: **127.400**)

Ο νομός Πιερίας συνορεύει με του νομούς Λαρίσης (νότια – νοτιοδυτικά), Κοζάνης (δυτικά) και Ημαθίας (βόρεια – βορειοδυτικά). Ανατολικά, βρέχεται από τον Θερμαϊκό Κόλπο. Στα σύνορά του με τους τρεις γειτονικούς νομούς υψώνονται ο Όλυμπος, ο Τίταρος και τα Πιέρια Όρη. Ανάμεσα σ' αυτές τις τρεις οροσειρές και τον Θερμαϊκό απλώνεται η πεδιάδα της Κατερίνης. Το 40% του νομού είναι πεδινό, το 33% ημιορεινό και το 27%ορεινό.

Ο νομός Πιερίας ήταν ένας από τους λίγους της Μακεδονίας, που από το 1940 μέχρι το 1961 παρουσίαζε συνεχή πληθυσμιακή αύξηση. Όμως, κατά τη δεκαετία του 1960 η μετανάστευση κάλυψε τη φυσική αύξηση του πληθυσμού. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, η Πιερία έχει 128.950 κατοίκους. Ο αριθμός αυτός είναι κατά 10,4% αυξημένος σε σχέση με τον αντίστοιχο του 1991. Η τάση φυσικής αύξησης του πληθυσμού είναι χαρακτηριστική, αφού το 1998 καταγράφηκε υπεροχή των γεννήσεων. Σε στατιστικό μέγεθος 1.000 κατοίκων η υπεροχή ήταν 0,8. Υψηλότερη του μέσου όρου είναι και η αναλογία μαθητών του Δημοτικού ανά 1.000 κατοίκους (64 έναντι μέσου Ελλάδας 61).

Παράγει το 1% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Σε κάθε 100 κατοίκους το 1999 αναλογούσαν μόνο 17 αυτοκίνητα. Το δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο το 1998 ήταν 2.934,70 ευρώ. Οι καταθέσεις ήταν 3.228,17 ευρώ ανά κάτοικο. Κατά μέσο όρο καταβλήθηκαν για φόρο εισοδήματος 181,95 ευρώ.

Είναι η δεύτερη παραγωγός καπνού περιοχή της χώρας μετά την Αιτωλοακαρνανία με 12% της συνολικής παραγωγής. Είναι η πέμπτη παραγωγός ροδάκινων με 1% της συνολικής παραγωγής.

Πρωτεύουσα του νομού είναι η **Κατερίνη** (κάτοικοι 43.800, - ο δήμος Κατερίνης το 2011: 86.170). Η περιοχή ήταν κατοικημένη από την αρχαιότητα όπως μαρτυρά τάφος του 3^{ου}

π.Χ. αιώνα που ανακαλύφθηκε εκεί. Η πόλη όμως δημιουργήθηκε γύρω στα 1650, όταν μερικοί μοναχοί που είχαν εκδιωχτεί από τη Μονή της Αγίας Αικατερίνης του Σινά βρήκαν καταφύγιο σ' αυτή την περιοχή. Ίδρυσαν την εκκλησία της Αγίας Αικατερίνης κι εγκαταστάθηκαν γύρω της. Συγκεντρώθηκαν και κάτοικοι των γύρω χωριών καθώς εκεί βρισκόταν και η έδρα του Τούρκου διοικητή. Έτσι, δημιουργήθηκε η Αικατερίνη, η Κατερίνη.

Είναι χτισμένη σε μια εύφορη κοιλάδα, στις βόρειες υπώρειες του Ολύμπου. Απέχει 6 χλμ. από τον Θερμαϊκό, όπου βρίσκεται και το επίνειό της. Ονομαστό παραλιακό θέρετρο είναι ο Πλαταμώνας.

Η πόλη απελευθερώθηκε κατά τον Α' Βαλκανικό Πόλεμο μετά τη μάχη στο χωριό Κολοκούρι. Το χωριό αυτό πήρε αργότερα το όνομα Σβορώνος, από τον συνταγματάρχη που έπεσε στη μάχη της Κατερίνης.

Η Κατερίνη εξακολούθησε να είναι στην ουσία χωριό και μετά την απελευθέρωσή της. Η ανάπτυξή της άρχισε με την εγκατάσταση προσφύγων από τη Μικρά Ασία και τον Εύξεινο Πόντο. Πρόσφατα, το 1992, ιδρύθηκε Ποντιακό Μουσείο, όπου εκτίθενται κειμήλια από τις αλησμόνητες πατρίδες του Πόντου.

Στα αξιοθέατα της περιοχής συγκαταλέγονται οι εκκλησίες της Αγίας Αικατερίνης, της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (βυζαντινή) και το γραφικό μεταβυζαντινό μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου.

Σε απόσταση 7 χλμ. από την Κατερίνη, στο ποτάμι του χωριού Νεοκαισάρεια μέχρι και τον Άγιο Δημήτρη, απλώνεται το πλατανοδάσος. Μια έκταση κατάφυτη από πλατάνια και πλούσια σε τρεχούμενα νερά.

Τηλέφωνα: Αστυνομία 235.10.23.555, Τροχαία 235.10.33.333, Δήμος 235.10.33.000, ΟΤΕ 235.10.56.110, Λιμεναρχείο Παραλίας 235.10.61.209, Νοσοκομείο 235.10.21.251 – 5, Ταξί 235.10.29.896, 235.10.29.610, 235.10.24.537, Ραδιοταξί 235.10.33.111, 235.10.36.888, 235.10.31.222, 235.10.21.222.

Από την **ιστορία** του νομού

Στην περιοχή, ανιχνεύεται πυκνή κατοίκηση από την εποχή του Χαλκού. Ο πολιτισμός που αναπτύχθηκε εκεί είναι συγγενικός του μυκηναϊκού και ενισχύει την παραδοσιακή άποψη ότι οι Μακεδόνες βασιλιάδες κατάγονται από το Άργος.

Με το όνομα Πιερία, η περιοχή έγινε γνωστή στα χρόνια της 1^{ης} π.Χ. χιλιετίας, όταν την κατοικούσαν οι Θράκες Πίερες, τους οποίους οι Μακεδόνες του Περδίκκα Α΄ εκδίωξαν στους πέρα από τον Στρυμόνα πρόποδες του Παγγαίου. Η Πιερία εκτεινόταν στην παραλία, νότια της Ημαθίας, από τον Αλιάκμονα ως τον Όλυμπο και τον ποταμό Πηνειό. Περιλάμβανε τις αρχαιότερες αποικίες των Ερετριέων, παραλιακές Μεθώνη (σημερινό Ελευθεροχώρι) και μακεδονικές πόλεις την Πύδνα (Κίτρο), το περίφημο Δίον που ο βασιλιάς Αρχέλαος στόλισε με ωραία κτίρια ιδρύοντας εκεί και τους αγώνες των Μουσών, το Λειβήθρον (Λειβήθρα), την Πίμπλεια, το Ηράκλειον (σημερινός Πλαταμώνας) κ.ά.

Οι Πίερες φέρονται ως οι εισηγητές της λατρείας των δώδεκα θεών που κατοικούσαν στον Όλυμπο και των Εννέα Μουσών που ζούσαν στα Πιέρια βουνά και γι' αυτό ονομάζονταν και Πιερίδες. Η Πιερία άλλωστε θεωρείται και η γη του Ορφέα. Οι Πίερες που εκδιώχτηκαν από την Πιερία, πήγαν στην Ηδωνίδα (στους πέρα από τον Στρυμόνα πρόποδες του Παγγαίου) τμήμα της οποίας ονομάστηκε επίσης Πιερία κι έκτισαν εκεί μια δεύτερη Μεθώνη. Στην περιοχή υπήρχε και η πόλη Ηδωνίδα, αρχαιότερη εστία λατρείας των Διονύσου, Απόλλωνα Ήλιου και Ορφέα.

Αναφέρθηκε ήδη ότι οι Μακεδνοί εγκαταστάθηκαν στα βουνά της Πιερίας, απ' όπου ένα κομμάτι (οι Μάγνητες) αποσπάστηκε κι έφτασε στη χώρα που ονομάστηκε Μαγνησία. Ο κύριος όγκος των Μακεδνών έμεινε στην Πιερία κι έγινε γνωστός ως Μακεδόνες. Γι' αυτό και ο Ησίοδος θεωρούσε τον Μακεδόνα και τον Μάγνητα αδέρφια κι ανίψια του Έλληνα.

Αφότου οι Μακεδόνες του Περδίκκα κατέβηκαν από τα Πιέρια βουνά κι ως την κατάκτηση από τους Ρωμαίους, η περιοχή ανήκε στο μακεδονικό βασίλειο. Στα μεσαιωνικά χρόνια υπέφερε σκληρά από τις βαρβαρικές επιδρομές καθώς βρίσκεται στον φυσικό δρόμο προς τον Νότο. Στα 1389, κυριεύτηκε από τους Τούρκους, όταν το Κίτρος (θρησκευτικό κέντρο της περιοχής, τότε) έπεσε έπειτα από ηρωική αντίσταση. Όμως, ο Όλυμπος και τα Πιέρια παρέμειναν ελεύθερες περιοχές και κέντρα κλεφτών που συνεχώς οργάνωναν ξεσηκωμούς.

Η Πιερία ελευθερώθηκε από τον ελληνικό στρατό τις πρώτες μέρες του Α' Βαλκανικού πολέμου, το 1912.

Η γνωστή ως μάχη της Κατερίνης δόθηκε στις 15 Οκτωβρίου. Οι Έλληνες (7^η μεραρχία και σώμα Ελλήνων προσκόπων υπό τον λοχαγό Κωνσταντίνο Μαζαράκη) έφτασαν στην περιοχή το απόγευμα της 14

ης Οκτωβρίου. Το πρωί της επόμενης, προχώρησαν από τον αμαξιτό δρόμο, ενώ ένα τάγμα προσκόπων παρέκαμψε την περιοχή ακολουθώντας αριστερό δρομάκι. Τα εκεί στενά (στο Κολοκούρι) υπερασπιζόνταν δύο τουρκικά τάγματα. Το μεσημέρι, οι αντίπαλοι απέκτησαν επαφή. Μετά ολιγόωρη μάχη, οι Τούρκοι απειλήθηκαν με κύκλωση και μέσα στο ίδιο απόγευμα υποχώρησαν. Ο ελληνικός στρατός διανυκτέρευσε σε τοποθεσία δεξιά της Κατερίνης και μπήκε στην πόλη το πρωί, 16 Οκτωβρίου του 1912.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 1.4.2011)